

Antopäivä

29.3.2019

Finlex

Diaarinumero

02931/18/5403

ASIA

Eläinsuojeluasiana koskeva valitus

Valittaja

Päätös, johon on haettu muutosta

 ympäristöterveyspalvelut / valvontaeläinlääkäri
22.11.2018 Nro 36/2018 PL

Valvontaeläinlääkärit ovat antaneet valittajalle eläinsuojelulain 42 §:n mukaisen määräyksen, jonka mukaan kissoja ei saa päästää vapaana ilman valvontaa ulos. Määräystä on noudatettava välittömästi päätöksen tiedoksi-saannista lukien.

Päätöksen perustelujen mukaan eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Pitopaikan on oltava turvallinen. Ulkona pidettäessä turvallisuuden kuuluu karkaamisen estäminen ja vahingoittumisen riskin minimoiminen. Se, että vahinkoja ei ole sattunut, ei poista riskiä.

Osoite

Minna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO

Puhelin

029 56 42500

Faksi

029 56 42501

Sähköposti ja asiointipalvelu

ita-suomi.hao@oikeus.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Päätös on kumottava ja eläinsuojelutarkastuksen lainmukaisuus on selvitetävää. Siilinjärven kunta on velvoitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut korkolain mukaisine viivästyskorkeineen siitä lukien, kun päätöksen antamisesta on kulunut kuukausi.

Eläinsuojelulaki tai eläinsuojeluasetus eivät kiellä kissan ulkona liikkumista. Sitä ei ole kielletty myöskään [REDACTED] kaupungin järjestysäänneissä.

Lainsäätäjän tahto on ollut, että eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. Eläimen käyttäytymistarpeilla tarkoitetaan eläimen mahdollisuutta käyttäytyä riittävässä määrin kyseiselle eläinlajille tai -rodulle tyypillisellä tavalla. Hallituksen esityksessä (HE 36/1995 vp) todetaan, että liikunnan merkitys eläimen terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille on osoitettu sekä tieteellisillä tutkimuksilla että kokemuksen kautta. Asuinhuoneistossa tai muussa suljetussa tilassa pidettävät seura- tai harrastuseläimet voivat joutua kärsimään riittävien liikkumismahdollisuuksien puutteesta.

Kissalle ei aseteta järjestyslaissa samanlaista kytkemisvelvoitetta taajamassa kuin koiralle. Kissaan ei voida soveltaa samoja määräyksiä kuin koiraan, koska kissan käyttäytymistarpeet ovat erilaiset. Kissoille on tyypillistä liikkuminen yöllä ja oman reviirin puolustaminen. Kissan kokonaisvaltainen hyvinvointi edellyttää, että se pääsee toteuttamaan rutiinejaan ja toimintoja, joihin se on tottunut, kuten riittävää liikkumista ulkona. Mikäli näitä rajoitetaan tai kielletään kokonaan, se aiheuttaa kissalle suurta kärsimystä ja merkittävää elämänlaadun heikkenemistä.

Valittajan kissat ovat tabby-rotua. Ne pitävät reviirinään oman omakotitalon pihaa (1 200 m²), joka rajoittuu puistoon, eivätkä ne koskaan karkaile. Kissat viihtyvät enimmäkseen sisällä ja ulkoilevat korkeintaan yöllä, toinen kissoista ei aina silloinkaan. Kissoilla on hiekkalaatikot sisällä ja ne on sirutettu, säännöllisesti madotettu, leikattu ja rokotettu.

Päätöksessä mainittu autotie on päättävä tie eli siitä ei ole läpikulkua, ja valittajan omakotitalo sijaitsee tien loppupäässä. Suurin sallittu ajonopeus tiellä on 30 kilometriä tunnissa eikä tiellä ole öisin liikennettä juuri lainkaan. Moottoritielle on yli puoli kilometriä, eivätkä kissat liiku koskaan niin kaukana. Alueella ei ole kuntopolkua eikä juoksurataa. Lähimmälle uimarannalle on 610 metriä, lasten leikkipaikalle 442 metriä, urheilukentälle 480 metriä, jääladulle 320 metriä ja torille 3 500 metriä. Mainitut paikat ovat kaukana kissojen reviiriltä eivätkä ne siis liiku lähelläkään näitä paikkoja. Junaradan merkitys mahdollisena riskinä tuntuu niin ikään kaukaa haetulta. Kissat säikkyvät kovia ääniä ja väistävät. Kyseisillä kissoilla on normaali kuulo, joten ne pystyvät havaitsemaan junan saapumisen.

Kissat ovat eläneet valittajan luona noin viisi vuotta eivätkä ole koskaan karkailleet. Kissojen ruokinta tapahtuu sisällä ja niillä on myös hiekkalaatikot sisällä. Kissoilla on mahdollisuus halutessaan oleilla sisällä jatkuvasti

ilman öistä ulkoilua. Ne ovat kuitenkin päässeet tarvittaessa ulos omalle reivirilleen ja toteuttamaan eläinlajilleen ja -rodulleen tyypillisiä tarpeitaan ja saaneet samalla niiden hyvinvoinnille välttämätöntä liikuntaa. Olisi kohtuutonta rajoittaa niiden pääsemistä omalle pihalle. Sisällä pitäminen tai häkkiin sulkeminen aiheuttaisi niille suurta kärsimystä. Kissat ovat olleet päätöksen antopäivästä alkaen sisällä ja ne ovat jo nyt hyvin stressaantuneita.

Päätöksen tehneet valvontaeläinlääkärit ovat perustelleet kotirauhan piiriin tehtävää tarkastusta sillä, että kissan ulkoilemisesta oli tehty havainto. Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Kyseessä ollut eläinsuojelutarkastus ei ole ollut oikeassa suhteessa tilanteeseen nähden. Jos naapuri on havainnut kissan liikkuvan pihalla, ei sen perusteella ole aihetta epäillä kissan omistajan syyllistyvän rangaistavaan menettelyyn. Myös tällä perusteella päätös on kumottava.

Lausunto ja vastine

Valvontaeläinlääkärit ovat antaneet lausunnon.

Valittaja on antanut vastineen.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus hylkää valituksen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Eläinsuojelutarkastuksen lainmukaisuutta koskeva valitusperuste

Eläinsuojelulain 39 §:n 1 momentin mukaan, jos on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai lopetusasetuksen vastaisesti, aluehallintovirastolla, kunnaneläinlääkärillä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalla viranhaltijalla, poliisilla ja eläinsuojeluvalvojalla on oikeus suorittaa tarkastus. Pykälän 3 momentin mukaan tarkastuksen suorittajalla on oikeus päästä tiloihin, joissa eläintä pidetään, ja ottaa korvaukset tarkastusta varten tarvittavia näytteitä. Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläin, sen pitopaikka sekä eläintä varten tarkoitettua ravintoa, juotavaa, varusteita ja välineitä. Pykälän 4 momentin mukaan kotirauhan piirissä tässä pykälässä tarkoitettua tarkastusta saa suorittaa ja näytteen ottaa vain viranomainen ja tarkastuksen saa suorittaa ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä eläimen omistajan tai haltijan syyllistyvän tämän lain vastaiseen, rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Asiakirjoista ilmenee, että eläinsuojelutarkastus 21.11.2018 on tehty valvontaeläinlääkäreiden saamien ilmoitusten perusteella, joiden mukaan valittajan kissa ulkoilee asutusalueella. Kissan ulkoilu on jatkunut valittajalle

lähetetystä kunnan lemmikkieläinten pitämistä koskevasta ohjeesta huolimatta. Koska asiassa on siten ollut aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan tai kohdellaan eläinsuojelulain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti, valvontaeläinlääkäreillä on ollut oikeus suorittaa eläinsuojelulain 39 §:n mukainen tarkastus. Asiassa ei siten tältä osin ole tapahtunut menettelyvirhettä eikä valituksenalaista päätöstä ole tällä perusteella syytä kumota. Valittaja ei ole tuonut esille eikä asiassa ole muutoinkaan ilmennyt, että valvontaeläinlääkäreiden menettely tarkastusta suoritettaessa ei olisi ollut hallintolain 6 §:ssä säädettyjen oikeusperiaatteiden mukaista.

Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Eläinsuojelulain 1 §:n 1 momentin mukaan tämän lain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimyksestä, kivulta ja tuskalta. Pykälän 2 momentin mukaan lain tarkoituksena on myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Saman lain 42 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto, kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija, tarkastuseläinlääkäri, rajaeläinlääkäri tai poliisi voi kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä taikka lopetusasetusta, jatkamasta tai toistamasta lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten taikka lopetusasetuksen vastaista menettelyä taikka määrätä tämän asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Hallituksen esityksessä eläinsuojelulaiksi (HE 36/1995 vp) on lain 42 §:n osalta todettu muun muassa, että jos havaitaan, että eläinsuojelusäännöksiä on rikottu, tulee eläinsuojeluvalvontaa hoitavan viranomaisen ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi. Eläinsuojeluvalvonnasta vastaavan viranomaisen tulisi tehdä päätös, jolla eläimen omistajaa tai haltijaa kiellettäisiin jatkamasta tai toistamasta lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaista menettelyä taikka hänet velvoitettaisiin suorittamaan toimenpiteitä, joilla eläinsuojelulliset epäkohdat korjattaisiin. Kiellot voisivat koskea minkä tahansa eläinsuojelusäännösten vastaisen menettelyn jatkamista tai toistamista. Annettavilla määräyksillä pyrittäisiin havaittujen eläinsuojelullisten epäkohtien korjaamiseen. Määräykset voisivat koskea esimerkiksi eläimen pitopaikan puhdistamista tai kunnostamista, eläimen hoitoa ja ruokintaa tai eläimen olosuhteiden ja kunnan tarkastus-
heyttä.

Eläinsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan eläimen pitopaikka sekä pitopaikan rakenteet ja laitteet on suunniteltava, rakennettava ja huollettava siten, että se on eläimelle turvallinen ja että pitopaikan palovaara ja eläimen karkaamisvaara ovat mahdollisimman vähäisiä. Pitopaikassa tulee voida ylläpitää puhtautta ja hyvää hygieniää ja siellä olevat eläimet on voitava tarkastaa ja hoitaa vaikeuksitta.

Asiassa saatu selvitys

Valittajan kissojen pitopaikkaan on tehty 21.11.2018 epäilyyn perustuva eläinsuojelulain 39 §:n mukainen tarkastus. Tarkastuskertomuksen mukaan tarkastuksen aikaan sisällä oli kolme hyvinvoivan näköistä kissaa. Pitopaikka on junaradan vieressä, alueen läpi kulkeva tie on noin 150 metrin päässä ja moottoritie noin 500 metrin päässä pitopaikasta. Tarkastuksessa tehtyjen havaintojen mukaan kissojen riittävän turvallisesta ympäristöstä ja karkaamisen estämisestä ei ole huolehdittu. Vapaana taajama-alueella junaradan ja teiden läheisyydessä kulkeva kissa on vahingoittumisen vaarassa. Valituksenalaisella päätöksellä valittajalle on annettu eläinsuojelulain 42 §:n mukainen määräys, jonka mukaan kissoja ei saa päästää vapaana ilman valvontaa ulos.

Valittajan valituskirjelmässään ja vastineessaan esittämän selvityksen mukaan valittaja asuu rauhallisella omakotitaloalueella. Valittajan kissat liikkuvat yleensä öisin ja piha-alueen tuntumassa, jossa ei ole juurikaan liikennettä. Ne voivat liikkua vapaasti sisältä ulos ja ulkoa sisälle. Kissoilla on mahdollisuus halutessaan oleilla sisällä myös jatkuvasti.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Valvontaeläinlääkäri voi antaa eläinsuojelulain 42 §:n nojalla määräyksiä tai kieltoja tilanteissa, joissa on toimittu eläinsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. Eläinsuojelulain 42 §:ää koskevan hallituksen esityksen (HE 36/1995 vp) mukaan kiellot voisivat koskea minkä tahansa eläinsuojelusäännösten vastaisen menettelyn jatkamista tai toistamista. Annettavilla määräyksillä pyrittäisiin havaittujen eläinsuojelulisten epäkohtien korjaamiseen.

Eläinsuojelulaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä ei ole säännöksiä kissojen ulkona liikkumisesta tai ulkona liikkumisen valvonnasta. Eläinsuojeluasetuksen 1 §:ssä on kuitenkin säännökset eläimen pitopaikasta. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan eläimen pitopaikan on oltava eläimelle turvallinen ja sellainen, että eläimen karkaamisvaara on mahdollisimman vähäinen.

Asiassa saadun selvityksen perusteella kissojen pitopaikka on junaradan vieressä, alueen läpi kulkeva tie on noin 150 metrin päässä ja moottoritie noin 500 metrin päässä pitopaikasta. Valittajan kissat pääsevät ulkoilemaan vapaasti ilman valvontaa kyseisellä alueella. Kun otetaan huomioon kissojen luontaisen reviirin koko, vapaana taajama-alueella junaradan ja teiden läheisyydessä kulkevat kissat ovat vahingoittumisen vaarassa. Näissä oloissa kissojen pitopaikan ei voida katsoa olevan eläinsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kissoille turvallinen eikä sellainen, että kissojen karkaamisvaara on sanotussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla mahdollisimman vähäinen. Ottaen lisäksi huomioon eläinsuojelulain 1 §:stä ilmenevä eläinsuojelulain tarkoitus suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta ja edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua, valvontaeläinlääkärit ovat voineet antaa eläinsuojelulain 42 §:n 1 momentin perusteella määräyksen, jonka mukaan valittajaa on

kielletty päästämästä kissojansa ulos ilman valvontaa. Valituksessa ja vastineessa esiin tuodut seikat eivät anna aiheutta arvioida asiaa toisin.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynti ei ole aiheutunut viranomaisen virheestä. Myöskään asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Hallintolainkäyttölaki 74 § 1 ja 2 mom.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (LO 00.33 V).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Toni Sarivirta, Marjo Wenho ja Riitta Huurre.

Esittelijäjäsen Riitta Huurre

Asiaa ratkaistaessa on äänestetty. Äänestyslausunto on päätöksen liitteenä.

Jakelu

Päätös	██████████ / Lakimies ██████████, saantitodistuksen Lakiasiantomisto ██████████
Oikeudenkäyntimaksu	250 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	██████████ ympäristöterveyspalvelut / valvontaeläinlääkäri

Eri mieltä olleen hallinto-oikeustuomari Riitta Huurteen äänestyslausunto.

Pääasian osalta kumoan valituksenalaisen päätöksen. Perusteluni ovat seuraavat:

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Valvontaeläinlääkäri voi antaa eläinsuojelulain 42 §:n nojalla määräyksiä tai kieltoja tilanteissa, joissa on toimittu eläinsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti. Eläinsuojelulain 42 §:ää koskevan hallituksen esityksen (HE 36/1995 vp) mukaan kiellot voisivat koskea minkä tahansa eläinsuojelusäännösten vastaisen menettelyn jatkamista tai toistamista. Annettavilla määräyksillä pyrittäisiin havaittujen eläinsuojelulisten epäkohtien korjaamiseen.

Eläinsuojelulaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä ei ole säännöksiä kissojen ulkona liikkumisesta tai ulkona liikkumisen valvonnasta. Näin ollen asiaa on ensisijaisesti tarkasteltava eläinsuojelulain 1 §:stä ilmenevän lain tarkoitusta koskevan säännöksen pohjalta. Sen mukaan eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon eläinsuojelulain 5 §:stä ilmenevät eläinten hoitoa koskevat määräykset sekä eläinsuojeluasetuksen 1 §:stä ilmenevät eläinten pitopaikkaa koskevat yleiset vaatimukset.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan valittaja asuu rauhallisella omakotitaloalueella. Valittajan kissat liikkuvat yleensä öisin ja piha-alueen tuntumassa, jossa ei ole juurikaan liikennettä. Kissat voivat liikkua vapaasti sisältä ulos ja ulkoa sisälle, ja niillä on mahdollisuus halutessaan myös oleilla sisällä jatkuvasti. Valvontaviranomainen on todennut kissojen olevan hyvinvoivan näköisiä eikä viranomainen ollut havainnut mitään muuta eläinsuojelusäädösten vastaista menettelyä kuin, että kissat saivat ulkoilla ilman valvontaa, jolloin niiden katsottiin olevan vahingoittumisen vaarassa.

Kun otetaan huomioon asiakirjoista ilmenevä selvitys kissojen pitopaikan sijainnista ja olosuhteista kokonaisuudessaan sekä muu kissojen hyvinvointia ja kohtelua koskeva selvitys, katson, ettei asiassa ole ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella valittajan voitaisiin katsoa laiminlyöneen hoidossaan olevien kissojen turvallisuudesta huolehtimisen tai jättäneen ne ilman hoitoa tai hylänneen ne taikka muutoinkaan toiminnallaan vaarantaneen niiden turvallisuutta tai hyvinvointia. Pitopaikan voidaan katsoa täyttävän eläinsuojeluasetuksen 1 §:ssä asetetut vaatimukset eikä valittajan näissä oloissa voida katsoa toimineen eläinsuojelua koskevien säännösten vastaisesti salliessaan kissojen liikkua ulkona ilman valvontaa. Valvontaeläinlääkärit eivät näin ollen tässä tapauksessa ole voineet antaa valittajalle eläinsuojelulain 42 §:n 1 momentin perusteella valituksenalaisesta päätöksestä ilmenevää määräystä. Totean lisäksi, että valvontaeläinlääkäreillä on tarvittaessa mahdollisuus antaa kissojen pitoa koskevia eläinsuojelulain 40 §:n 1 momentin mukaisia neuvoja.

Oikeudenkäyntikulut

Ottaen huomioon eläinsuojelulain 1 §:n säännös, viranomaisen on sille tehtyjen ilmoitusten perusteella tullut ryhtyä toimenpiteisiin mahdollisten eläinsuojelua koskevien säännösten rikkomisen selvittämiseksi. Oikeudenkäynnin ei siten voida katsoa aiheutuneen viranomaisen virheestä pelkästään sillä perusteella, että valvontaeläinlääkärit ovat päätyneet kissojen hyvinvoinnin turvaamiseksi antamaan valittajalle eläinsuojelulain 42 §:n mukaisen määräyksen. Näin ollen asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaenkaan ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Sovellettavat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Hallintolainkäyttölaki 74 § 1 ja 2 mom.

Vakuudeksi

Riitta Huurre